

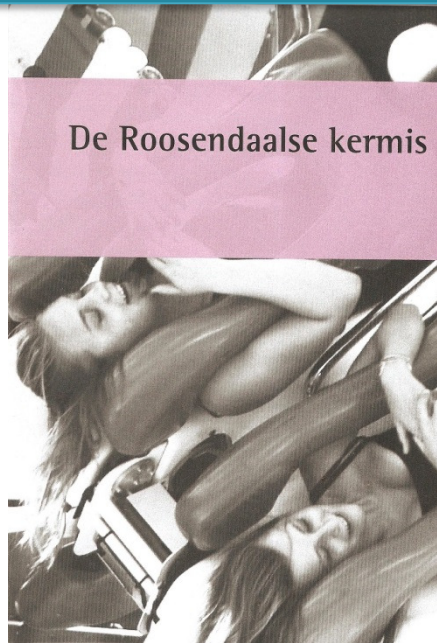
Nieuwsbrief
Oktober 2014

Oktoberfeest

De maand oktober is begonnen dus een teken om weer volop in te gaan op ontwikkelingen op het feest dat kermis heet. De beroemdste Duitse kermis is ongetwijfeld het Oktoberfest in München dat traditioneel meer septemberdagen als oktoberdagen kent. De Münchener Oktoberfest is bekend vanwege de kermis en nog meer om de traditionele Beierse kleding en het bier. Het bier vloeit rijkelijk uit de tap en de braadworsten zijn niet aan te slepen. In Nederland vindt er ook een oktoberfeest plaats met kermis en wel in Sittard. Kermis vieren in Nederland in lederhosen, het is zeker mogelijk. Wat de laatste jaren een trend aan het worden is zijn de oktoberfeesten zonder kermis in ons land. Deze rijzen de laatste jaren als paddenstoelen uit de grond in oktober. Wel het bier, de Duitse schlagers en Beierse feeststemming maar zonder kermisattracties. Of je het dan nog een oktoberfeest kunt noemen is de vraag? Trouwens een oktoberfeest kan ook best een ander feestje zijn want deze nieuwsbrief vind u hopelijk ook een feest om te lezen. Het is de laatste maand van het kermisseizoen 2014 dus u kunt nog volop genieten van de kermissen in het land. Breda, Venlo, Amsterdam, Rotterdam of Gennep zijn maar enkele van de vele kermissen die nog plaatsvinden in ons land. En mocht u naar de kermis toe willen in een tirolerbroek in ons land dan wensen wij u veel plezier op het oktoberfeest van Sittard natuurlijk. Jodelododelodelodelohitie.....

De Roosendaalse kermis

Tijdens de Roosendaalse kermis verscheen het boekje 'de Roosendaalse kermis'. Het boekje van 30 pagina's is geschreven door Nicole de Boer van gemeentearchief Roosendaal. De Roosendaalse kermisgeschiedenis gaat terug tot minstens 1562. In dat jaar was er belasting betaald tijdens de kermis. In deze tijd bestond de Roosendaalse kermis nog uit een processie, enkele kramen, een toneelstuk en een acrobaat.

De aandacht gaat in het boekje verder uit naar circus, wassenbeelden, vergroeiingen en andere wonderen. Ook wordt er volop aandacht besteed aan 'Johanna Paulina Munsters'. Zij had een geproportioneerde dwerggroei waardoor zij gedurende haar leven niet groter werd als 61,2 cm. Als Prinses Paulientje ging zij de kermissen op. Tegenover Prinses Paulientje staat Catharina van Dijk. Zij was 231 cm lang en trad op als reuzin.

De industriële revolutie leidde tot nieuwe technieken en bracht stoomcarrousels op de kermis. Rond 1900 trokken de eerste stoomcarrousels door het land. Zo stond in 1905 Vincken's Stoomcarrousel op de Roosendaalse kermis inclusief elektrische verlichting. De tijd gaat verder en zo komt in 1907 de Cinematograaf naar Roosendaal. Een cinematograaf is een reizende bioscoop. De Eerste Wereldoorlog zorgde er voor dat er geen kermissen werden gehouden in Roosendaal. Het Lunapark bleek al vroeg een populaire attractie te zijn op de Roosendaalse kermis. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kende Roosendaal geen kermis. Wel stonden in mei 1944 verspreid over de stad drie kinderattracties maar vanwege een bombardement werden de attracties na drie dagen al weer afgebroken.

Vanaf de Tweede Wereldoorlog groeide de Roosendaalse kermis in grootte en de attracties werden sensationeler. De diverse buurtkermissen in Roosendaal verdwenen echter in de loop van de jaren vanwege gebrek aan belangstelling. Alleen de grote kermis in september bleef bestaan.

'De Roosendaalse kermis' was tijdens de Roosendaalse kermis verkrijgbaar bij de Roosendaalse VVV en het gemeentearchief. Voor meer informatie : www.gemeentearchiefroosendaal.nl

Wonen en werken op de kermis

Door Hans Meesters

Het is een publiek geheim dat de burgerbevolking kermisexploitanten vroeger vergeleek, zelfs verwarde, met zigeuners. Echter niets is minder waar, maar een verklaring daarvoor zou kunnen zijn dat ook zigeuners in die tijd hun waren uitstalde op het kermisterrein en ook vertrokken als de kermis was afgelopen. De verwarring was hierdoor te verklaren, het waren in de ogen van de burgerij allemaal “zigeuners”. En onbekend is vaak onbemind. Er was wel degelijk een verschil tussen de groepen merkbaar, want ieder had een eigen gebied op het kermisterrein en eigen leefwijze. Dit is in de loop van de tijd steeds verder ontwikkeld waarbij de kermisexploitant een eigen plaats en identiteit kreeg binnen de maatschappij. Het zijn doorzetters met een eigen humor, eigen gastvrijheid en ze hebben een eigen willetje.

“Moeder de vrouw” heeft altijd een maximale bijdrage geleverd in het harde leven van de kermisexploitant. Helpen met de opbouw en afbouw, pakwagens verrijden, meedraaien tijdens de kermis, in de attractie en dan ook nog het huishouden doen en het verzorgen van kinderen. En dan te bedenken dat vroeger de voorzieningen niet waren als die we nu kennen. Ziekenfondsen waren er niet en op hulp van de burger hoefde toen ook niet gerekend te worden. Gelukkig is er veel veranderd en veel verbeterd, de integratie heeft hier succes gehad. De kermisexploitant heeft een belangrijke plaats ingenomen in het maatschappelijk bestaan. Immers, de mens wil vermaakt worden en waar kon dat nu beter als op de kermis. Mede door het evolueren van de attracties (sneller, meer techniek) werd het werken op de kermis steeds aantrekkelijker, zeker op financieel gebied. Er kwamen fabrikanten van kermisattracties die de exploitant in staat stelden om telkens iets nieuws te brengen op het kermisplein, ondanks veel eigenbouw door de kermisfamilies. Onderwijs zorgde er voor dat veel exploitanten hun zaken nog beter op orde konden brengen, het zijn echte volledige ondernemers geworden met soms meerdere vermaakzaken. De een wat meer dan de ander want met de evolutie van de ook steeds duurder wordende attracties wordt het wel moeilijker om het hoofd boven water te houden. Met het kopen, het huren, het pachten of huurkoop van de miljoenen kostende attractie, rechtstreeks via de fabrikant, moet er toch voldoende geld in de beurs komen om te overleven en te kunnen aflossen.

Paard en wagen zijn intussen verdwenen en vervangen door sterke vrachtauto's en luxe (soms uitschuifbare) rijdende woonsalons, waardoor het comfort wel degelijk is toegenomen. Lichamelijke verzorging in een teiltje met water is vervangen door ingebouwde douchecabines en ook het wasgoed kan tegenwoordig in de machine.

Het “tobben” is volledig aangepast aan de huidige levenswijze van de burgermaatschappij. De (h)echte kermisfamilie is gebleven waarbij in de continuering van “de zaak” wordt voorzien door zoon of dochter of door aangetrouwden die ook nauwe banden hebben met of werkzaam zijn in de kermisbedrijfstaking. Ook de kinderen genieten tegenwoordig veelvuldig onderwijs, hen opgelegd door de Leerplichtwet. De stichting “De Rijdende School”, voorziet hier in, waarbij de wagen zodanig als klaslokaal is ingedeeld dat er, net zoals op de normale honkvaste basisschool, les kan worden gegeven. Ook op internaten worden kermiskinderen “ingekwartierd” om hen de kans te geven nog beter onderwijs te kunnen volgen op basis-, middelbaar en hoger niveau. Het is bekend dat er onder de exploitanten hooggeschoolden rondlopen.

Wonen en werken op de kermis

Door Hans Meesters

Rond het beroep van kermisexploitant hangt nog steeds de opvatting van een vrij bestaan en een brok romantiek. Niet voor niets bieden jongelui zich nog steeds aan om “mee te reizen” om wellicht later, als zelfstandig ondernemer, het kermisvak in te stappen. Als bezoeker komt het leven op de kermis allemaal zo mooi over, licht, klank, kleur, vrolijkheid en vermaak camoufleren het harde bestaan van de kermisexploitant.

Tussen opbouw, draaien, afbraak en weer opbouw zitten soms maar enkele uren. Het is dikwijls jakken en jagen, flink aanpakken waarbij eten en drinken en nachtrust soms op het tweede plan komen. Het leven van de kermisexploitant gaat dus echt niet over rozen, een sterke overlevingskracht is noodzaak. Het kermisbedrijf is, zoals eerder aangehaald, een onderneming geworden waarbij de kosten voor de baten uitgaan. Want kosten hebben ze voordat de eerste pakwagen de loods verlaat, op weg naar het eerste kermisplein.

Eerst de verpachtingkosten (waarborgsommen) om een goede staanplaats te bemachtigen voor tenminste 40 kermissen willen ze “gezond” blijven. Als dit positief verloopt dan kan hij nog niet rustig gaan slapen, want er komen nog bij, kosten van levensonderhoud, op reis en tijdens de wintermaanden, onderhoud, reparatie of, wellicht, de aanschaf van een nieuwe attractie.

Het winterverblijf, meestal een grote loods, dient als opslag voor de kermiszaken die het gehele jaar verzekerd dienen te zijn. Hierbij komen nog kosten van elektriciteit, gas, water, licht, belasting, kosten van promotiemateriaal. Voordat de boel op pad kan gaan komt daar nog bij de wegenbelasting, brandstof en transportkosten van “het spul”. We hebben het nog niet gehad over aflossingen van leningen zoals hypotheek van het huis waarin wordt overwinterd, of die van de zojuist gekochte of reeds draaiende kermiszaak.

Tot slot dient ook het personeel dat meereist betaald te worden, waarbij tegenwoordig zeer strenge ARBO-regels gelden qua werkbelasting, veiligheid en werktijden. Kortom er moet flink geïnvesteerd worden voordat de kassa wordt gevuld, zonder de reservepot aan te breken. Het is ook altijd afwachten wat het komende kermisseizoen qua weer (geen storm, regen, windhozen a.u.b.) zal brengen want daarvan is men afhankelijk qua bezoekersaantallen en omzet. En buiten dit risico is het te hopen dat de attractie heel blijft, er geen ongelukken in de zaak gebeuren, dat er geen vernielingen zijn of dat er brand uitbreekt. Kermisexploitanten zijn, zo wordt gezegd, een grote familie al is dit echter niet altijd zo. Tijdens de verpachtingen beconcurreren zij elkaar volop en dat kan soms hoog oplopen. Hierna is de onderlinge band tijdens het draaiseizoen weer normaal en komen zij voor elkaar op bij calamiteiten van welke aard dan ook.

Gastvrijheid, een kopje koffie voor de burger die belangstelling toont voor hun bedrijf is “op de wagen” altijd welkom. En voordat je er erg in hebt is de zomerkermis weer voorbij en zijn “de reizigers” verdwenen, als schimmen in de nacht.

Nieuw :
TopDance - Elzinga

Kermisboeken

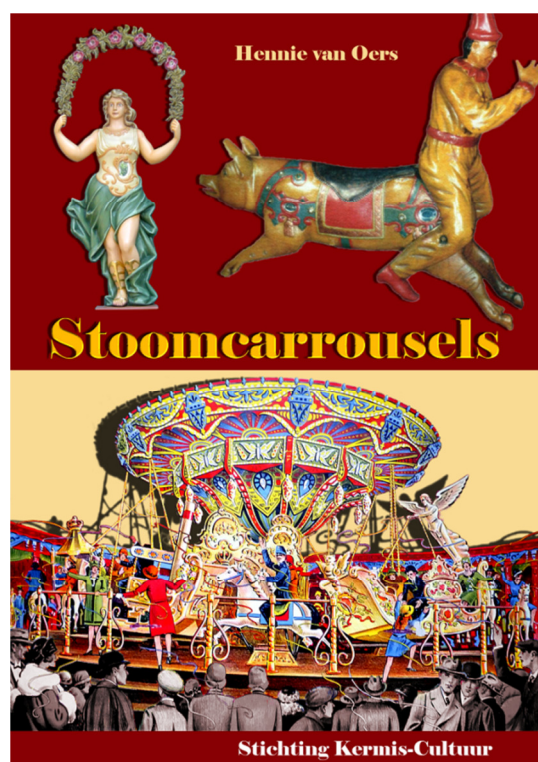
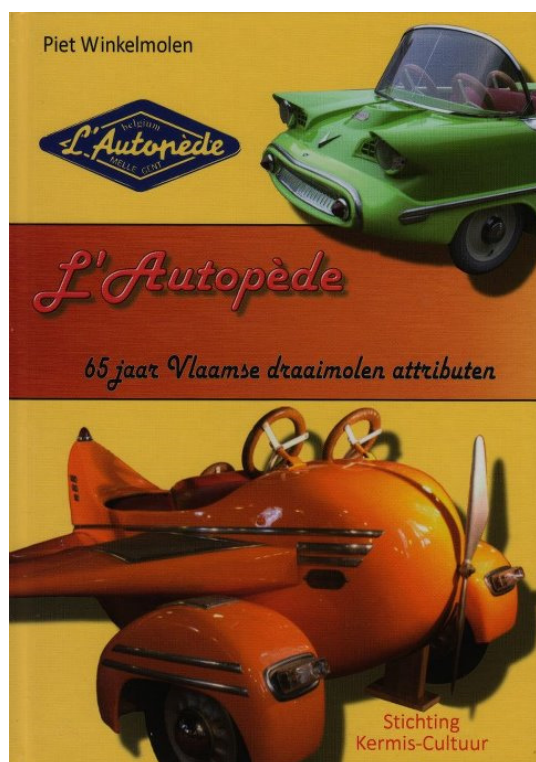
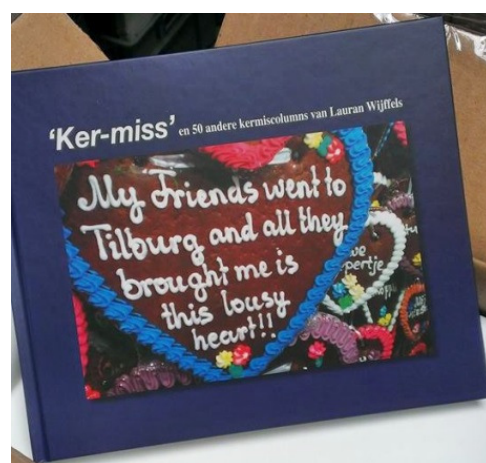
Tijdens de Tilburgse kermis werd het boek 'ker-miss' van Lauran Wijffels gepresenteerd. Dit boek wordt exclusief verkocht door Stichting Kermis-Cultuur. Sinds 18 september is het boek ook via de post verkrijgbaar bij Stichting Kermis-Cultuur.

Het boek bevat columns van Lauran Wijffels die hij schreef voor het Nieuwsblad (van het Zuiden, het Brabants Dagblad en andere media. Kermishits, kermisbobo's, kermisverpachting, kermisafval.... er komt van alles voorbij tijdens de meesterlijke columns.

Voor echte kermisliefhebbers is deze boek een must voor in de verzameling. U kunt het boek bestellend oor een e-mail te sturen naar kermisboeken@hotmail.nl. U krijgt het boek daarna na betaling van 12,50 euro (excl. Portokosten) zo spoedig mogelijk thuisgestuurd. De portkosten in Nederland zijn 3,84 Euro.

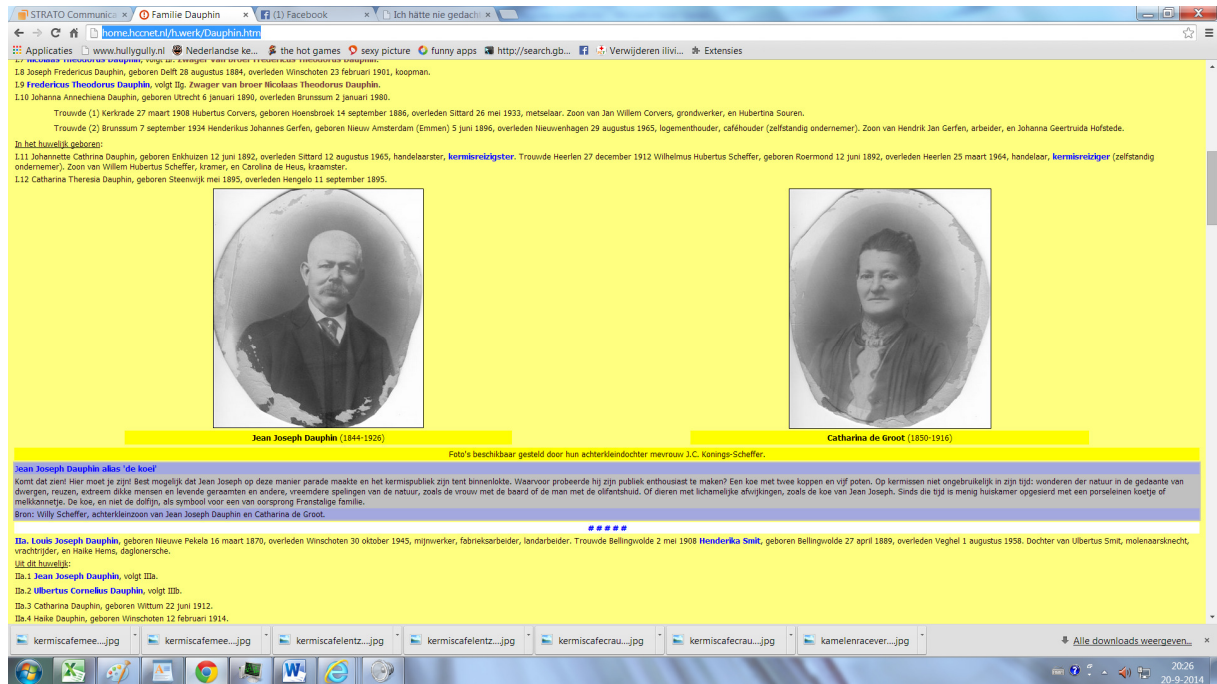
Naast het boek 'ker-miss' zijn ook er nog enkele exemplaren van de boeken over stoomcarroussels en de bestseller L'Autopède te koop. Voor meer informatie over deze twee boeken kunt u contact opnemen met kermisboeken@hotmail.nl.

Met de koude maanden voor de deur een leuk cadeau om te geven met de Sint of met kerst. Of om lekker 's-avonds bij de warme kachel te lezen op koude winteravonden !

Site van de maand :

<http://home.hccnet.nl/h.werk/Dauphin.htm>

Henk Werk is geboren in Groningen begon in 1990 met de geschiedenis van zijn voorouders van het geslacht Werk in kaart te brengen. Enkel van hen verdienden hun brood op de kermis. In de loop der jaren breidde het onderzoek van Henk Werk zich uit en zo werd ook de kermisgeschiedenis van de stad en provincie Groningen onder de loep genomen. Op de website <http://home.hccnet.nl/h.werk/index.htm> wordt uitgebreid verteld over de geschiedenis van de familie Werk maar ook over een schipbreuk in Newfoundland en de minder mooie kanten van de geschiedenis als de Tweede Wereldoorlog. Recentelijk is de pagina van de familie Dauphin aangepast. De familie Dauphin heeft sinds 1799 vanuit België de nodige ambulante handelaren en kermisexploitanten voortgebracht. Voor geïnteresseerden een erg interessante site om te bezoeken.

Nieuwe eigenaar Crazy Walk : G. Duijts

Den Bosch Nostalgische kermis

Jaarlijks organiseert het Koning Willem I college in Den Bosch een Communitydag. Het college brengt op deze dag bezoekers in contact met de opleidingen van de school en biedt bezoekers vermaak. Zo staat er een Amerikaanse schoolbus, kunnen er oudhollandse spelletjes gespeeld worden en is er een klimwand. Studenten van de diverse opleidingen gaven entertainment en informatie. Zo zorgden studenten van de opleiding Kind en Educatie voor een voorleeshoekje en vanuit de opleiding Mobiliteit en Logistiek kon er geprobeerd worden om het record 'autoband verwisselen' te verbreken. Op de Communitydag was ook een nostalgische kermis aanwezig waar vooral jong en oud zich konden vermaken aan de attracties. Mede door het mooie weer was er voldoende aanloop en werd er volop pret gemaakt. Opgesteld waren een Suikerspin, Rupsbaan, Zweefmolen, Swing Mill, Karimata, Peter Pan Railway en een Draaimolen.

Foto's Breugel kermis 2014

Nieuwe eigenaar Future World : Sterrenberg-Geven

Kermis Giessen

Giessen ligt in het Land van Altena en valt bestuurlijk onder gemeente Woudrichem. Giessen kent zo'n 1500 inwoners en viert sinds 1967 op de tweede vrijdag van september de "Giessense Mert". Deze jaarmarkt begint officieel al op donderdagavond. Een half uur voor de opening van het evenement zijn er al hardloopwedstrijden. Om 20.00 gaat de kermis open die drie dagen duurt. Op vrijdag is het de warenmarkt open van tien uur 's-morgens tot 10 uur 's-avonds. 's-avonds vindt dan ook de dikke bandenrace plaats en de wielerronde van Giessen. Op zaterdag tenslotte is het wederom een warenmarkt en is er tevens een rommelmarkt, oude ambachten en autorondritten. Op zaterdagavond klokslag middernacht is het evenement afgelopen. Tijdens een bezoek op de vrijdagmiddag was het gezellig kermisvieren in Giessen. Opgesteld stonden o.a. Snacks, Visverkoop, Kinderbobsleebaan, Gebakkraam, Schietkraam, Pusher, Autoscooter, Altijd Prijs, Grijpkranen, Trip, Draaimolen, Lucky Duck, Swingbob, Suikerspin en Nougatkraam.

Goud van Oud : Zweefmolen - Vermolen

De Nieuwsbrief van Stichting Kermis-Cultuur gaat over de kermis van heden en verleden en de activiteiten van Stichting Kermis-Cultuur. Heeft u een nieuws voor de nieuwsbrief dan kunt u altijd contact met ons opnemen via e-mailadres webmaster@kermisvantoen.eu

Deze nieuwsbrief is copyrighted.

Content in deze nieuwsbrief is met dank aan Hans Meesters, Henk Werk
en Godrie Spijkers

Eindredacteur : Drs. Godrie Spijkers

© Stichting Kermis-Cultuur Nederland 2014

www.kermiscultuur.nl